

Posudek vedoucí pro diplomovou práci Michala L. Hořejšího

Mediální diskurz o Šumavě: krajina, člověk, dějiny

Diplomová práce Michala Hořejšího v teoreticko-metodologickém rámci diskurzivně-historické analýzy (DHA) usiluje o zachycení dominantních mediálních narativů formujících mediální obraz Šumavy; autor se tak svou prací řadí po bok dosud nemnoha českých studií a kolektivních či autorských monografií, které některou z metod blízkých kritické analýze diskurzu popisují konkrétní sociálně-kulturní koncepty odrážené v jazykovém vyjádření a jím také formované. V kontextu těchto studií je diplomová práce Michala Hořejšího první, která tyto koncepty odhaluje v tématu environmentálním.

Teoretická část práce se zaměřuje na dva okruhy: 1. Představení historie a současnosti Národního parku Šumava, které považuji za velmi zdařilé – autor v něm na jedné straně prokázal znalost tématu a erudici i v oborech spjatých s tématem, ale nelingvistických, na straně druhé prokázal, že i mnohdy po odborné stránce složitou problematiku je schopen názorně představit; 2. Představení metody – stručné představení kritické analýzy diskurzu, představení přístupu DHA a předvedení možností, jak může kritická analýza diskurzu a metody z ní pocházející přispět ke kritickému popisu environmentální problematiky. Tato část by jistě zasloužila více rozpracovat a opřít o rozsáhlejší seznam prostudované literatury; má námitka zde není vedena představou, že by snad měl autor podat detailní přehled různých směrů CDA apod. Naopak jeho rozhodnutí věnovat se primárně pouze DHA a kritické analýze environmentálních témat vnímám jako velmi šťastné, protože prospívající koherenci celé práce. Spíše bych očekávala hlubší znalost právě těchto dvou subtémat: znalost diskurzivně-historického přístupu by mohla být opřena o více než dvě studie a zahraniční analýzy environmentální problematiky by mohly být představeny na základě většího množství případových studií než jedné, zvláště když je autor u tohoto tématu v českém prostředí průkopníkem.

Jádrum práce je však analytická část, což je patrné i z jejího rozsahu (na s. 36–122). K této části mám primárně slova ocenění: autor ji koncipuje přehledně, systematicky, drží se zvolené metody a je schopen interpretace a generalizace dílčích analýz a) témat, konceptů a argumentace a b) aktérů, nominací a predikací v rozebíraných textech. Jeho členění mediálního diskurzu na Šumavě ve zvolených letech na jednotlivé narativy proto působí přesvědčivě a i koncepty, které definuje jako určující pro celý obraz Šumavy a k nimž aktéři v jednotlivých narativech zaujímají různé postoje, se jeví zajímavě, třebaže jsou v předložené práci zatím spíše nastíněny než detailně prozkoumány. Zde se otevírá velké desideratum pro budoucí výzkum tohoto tématu, protože právě v rovině konceptů autor nejvýrazněji ukazuje, jak diskurz o Šumavě překračuje rovinu čistě environmentální k tématům obecně společenským.

Při obhajobě bych autora prosila, aby se vyjádřil k následující připomínce: Nejrozsáhlejším z pěti analyzovaných textů je (s ohledem na vývoj diskurzu o Šumavě v posledních dvou letech velmi vhodně zařazený) rozhovor s již bývalým ředitelem NPŠ Janem Stráským (s. 60–97). Vzhledem k rozsahu samotného rozhovoru i jeho analýzy by bylo vhodné na závěr této podkapitoly uvést přehledné shrnutí klíčových rysů tohoto narativu. Analýza provedená v této části je pečlivá, komentář k ní podaný však působí roztříštěně a chybí mu pevnější uchopení. Jelikož ředitel Stráský byl

mediálním reprezentantem velmi silné diskurzivní koalice, bylo by žádoucí jeho narativ pojmenovat explicitněji. Proto autora prosím, aby se o toto shrnutí pokusil krátce během obhajoby.

Po formální stránce bohužel práce není zpracována dostatečně pečlivě, resp. na předložené verzi se projevuje nedostatek času na standardní editaci (viz namátkou na str. 48 Jako > jako, pojmenování > pojmenování, chybějící čárka a uvozovky ve čtvrtém odstavci, přebývající čárka v poslední větě apod.). Velkým přínosem práce jsou různá schémata a tabulky jak ve výkladové části k historii Národního parku Šumava, tak v kapitole analytické. Při editaci práce však autorově pozornosti unikly mnohé stylistické a pravopisné nedostatky i typografické a bibliografické nedostatky v seznamu citované literatury (např. některé položky odborné literatury v češtině jsou uvedeny bez diakritiky, u některých nacházíme sled jiných znaků místo pomlčky apod.). Z toho důvodu bych autorovi doporučovala doplnit k práci errata a vložit je do Studijního informačního systému.

Diplomová práce Michala Hořejšího je svébytným autorským počinem, a proto rozhodně splňuje požadavky kladené na závěrečné práce. Ráda ji tedy doporučuji k obhajobě a zároveň autorovi doporučuji, aby její klíčovou část, tedy vlastní analýzu narativů, přepracoval k publikaci ve formě studie. Výhrady k rozsahu prostudované odborné literatury z kritické analýzy diskurzu a k formální stránce práce mne však vedou k celkovému hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 12. 9. 2012

Mgr. Eva Lehečková , Ph.D.